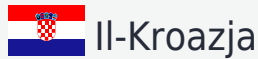

[Paġna Ewlenija](#) > ... > [Kwistjonijiet Tal-familja U Wirt](#) > [Divorzju U Separazzjoni Legali](#) > Croatia

Divorzju u separazzjoni legali

Il-kontenut ipprovdut minn

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 X'inhuma l-kundizzjonijiet għall-ksib ta' divorzju?

Sabiex il-qorti toħroġ deċiżjoni dwar id-divorzju, iridu jinbnew proċedimenti xierqa tal-qorti għad-divorzju (ċivili jew mhux kontenzjużi) mill-persuna jew persuni awtorizzati (*locus standi*), skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 50, 369 u 453 tal-Att dwar il-Familja (*Obiteljski zakon*) Nri NN (*Narodne Novine* Il-Gazzetta Uffiċjali tar-Repubblika tal-Kroazja) 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 u 156/2023). Jekk il-konjuġi jkollhom wild minuri komuni, it-talba għal divorzju b'kunsens reċiproku trid tkun akkumpanjata mid-dokumenti ta' sostenn xierqa (rapport dwar il-konsulenza obbligatorja u l-pjan ta' kustodja kongunta — l-Artikolu 55 flimkien mal-Artikolu 456 tal-Att dwar il-Familja). Regolamenti simili japplikaw meta l-konjuġi jkollhom wild minuri komuni u wieħed biss mill-konjuġi jressaq kawża għal divorzju (rapport dwar konsulenza obbligatorja — l-Artikolu 57 flimkien mal-Artikolu 379 tal-Att dwar il-Familja).

Għalhekk, qabel ma titressaq talba kongunta għal divorzju b'kunsens reċiproku jew lil wieħed mill-konjuġi li jressaq kawża għad-divorzju, il-konjuġi li jkollhom ulied minuri komuni huma meħtieġa jipprezentaw talba għal konsulenza obbligatorja lill-uffiċċju reġjonali tal-Istitut Kroat għall-Ħidma Soċjali (*Hrvatski zavod za socijalni rad*) b'kompetenza territorjali għall-post fejn il-wild ikollu l-indirizz permanenti jew temporanju tiegħu, jew għall-post fejn il-konjuġi kellhom l-indirizz permanenti jew temporanju kondiviż tagħhom (l-Artikoli 321, 322 u 323 tal-Att dwar il-Familja).

2 X'inhuma r-raġunijiet għal divorzju?

Il-kundizzjonijiet għad-divorzju huma rregolati mid-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 51 tal-Att dwar il-Familja. Skont id-dispożizzjonijiet legali msemmija hawn fuq, il-qorti xxolji żwieġ jekk:

1. iż-żewġ konjuġi jitolbu d-divorzju b'kunsens reċiproku;
2. hija ssib li kien hemm tkissir serju u irrimedjabbli fir-relazzjonijiet matrimonjali; jew
3. Għaddiet sena mix-xoljiment tal-unjoni matrimonjali.

3 X'inhuma l-konsegwenzi legali ta' divorzju f'dak li jirrigwarda:

3.1 ir-relazzjonijiet personali bejn il-konjuġi (pereżempju l-kunjom)?

Konsegwenza legali waħda tax-xoljiment taż-żwieġ hija l-waqfien tad-drittijiet u d-dmirijiet personali tal-konjuġi (l-Artikoli 30-33 tal-Att dwar il-Familja). L-Att dwar il-Familja jipprevedi espressament li fil-każ tax-xoljiment taż-żwieġ (permezz ta' annullament jew divorzju), kull wieħed mill-ex konjuġi jista' jzomm il-kunjom li kellu max-xoljiment taż-żwieġ (l-Artikolu 48 tal-Att dwar il-Familja).

3.2 il-qsim tal-proprjetà tal-konjuġi

Qabel ix-xoljiment tal-proprjetà matrimonjali (bi ftehim jew b'terminazzjoni ġudizzjarja — fi proċedimenti mhux kontenzjużi), l-aktar kwistjoni komuni hija dik tad-distinzjoni bejn id-drittijiet u l-oġġetti li huma parti mill-

proprjetà matrimonjali minn drittijiet u oġġetti li huma l-assi individwali ta' wieħed mill-konjuġi jew l-ieħor (distinzjoni bejn it-tliet settijiet ta' assi). Dawn il-kwistjonijiet jiġu solvuti fi proċedimenti ċivili abbażi tad-dispożizzjonijiet xierqa tal-Att dwar il-Familja (l-Artikoli 34–39 u 43–46), jekk il-konjuġi ma setgħux jilħqu ftehim dwar is-soluzzjoni tal-proprjetà (kuntratt taż-żwieġ — l-Artikoli 40–42 tal-Att dwar il-Familja), bl-applikazzjoni alternattiva tal-Att dwar is-Sjeda u Drittijiet Reali Oħra (*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*), l-Att dwar l-Obbligi Ċivili (*Zakon o obveznim odnosima*), l-Att dwar ir-Registrazzjoni tal-Artijiet (*Zakon o zemljišnim knjigama*), l-Att dwar il-Kumpaniji (*Zakon o trgovačkim društvima*), l-Att dwar l-Eżekuzzjoni (*Ovršni zakon*) u l-Att dwar il-Proċedura Ċivili (*Zakon o parničnom postupku*) (l-Artikoli 38, 45 u 346 tal-Att dwar il-Familja).

3.3 it-tfal minorenni tal-konjuġi

Il-konsegwenzi legali tax-xoljiment ta' żwieġ li japplikaw għal ulied minorenni jinkludu diversi kwistjonijiet importanti: ma' liema ġenitur il-wild se jgħix wara li ż-żwieġ ikun ġie xolt; iż-żamma ta' relazzjoni personali mal-ġenitur li l-wild ma jkunx se jgħix miegħu; il-manteniment tal-wild; u l-mod li bih se jiġu organizzati l-oqsmi li fadal tal-kustodja (bħar-rappreżentanza tal-wild, il-konklużjoni tal-affarijiet legali, il-ġestjoni u d-disponiment tal-assi tal-wild, u l-edukazzjoni u s-saħħa tal-wild). Il-konjuġi jistgħu jilħqu ftehim dwar dawn il-konsegwenzi legali tad-divorzju (pjan ta' kustodja kongunta) u b'hekk jibdew proċedimenti ta' divorzju mhux kontenzjużi aktar sempliċi u aktar rapidi (l-Artikoli 52, 54–55, 106 u 453–460 tal-Att dwar il-Familja). Jekk il-konjuġi ma jfasslux pjan ta' kustodja kongunta li jkun fih ftehim dwar il-konsegwenzi legali msemmija hawn fuq tad-divorzju, dawk il-kwistjonijiet jiġu deċiżi awtomatikament mill-qorti fi proċedimenti ta' divorzju ċivili mibdija billi titressaq kawża (l-Artikoli 53–54, 56–57 u 413 tal-Att dwar il-Familja). Madankollu, il-ġenituri jistgħu jilħqu ftehim dwar il-konsegwenzi legali tad-divorzju matul il-proċedimenti tad-divorzju ċivili. F'dak il-każ, il-qorti tiddeċiedi abbażi tal-ftehim tal-ġenituri, jekk tqis li l-ftehim ikun fl-aħjar interess tal-wild (l-Artikolu 104(3) flimkien mal-Artikolu 420 tal-Att dwar il-Familja).

3.4 l-obbligu ta' ħlas tal-manteniment lill-konjuġi l-ieħor?

L-Att dwar il-Familja jipprevedi l-possibbiltà li konjuġi jitlob manteniment qabel il-konklużjoni tal-proċess tad-divorzju. Jekk ma tkun giet ipprezentata l-ebda talba għal manteniment matul il-proċess tad-divorzju, ex konjuġi jista' jressaq kawża biex jitlob manteniment fi żmien 6 xhur mix-xoljiment taż-żwieġ jekk il-kundizzjonijiet legali għall-manteniment ikunu ġew issodisfatti mal-konklużjoni tas-seduta prinċipali fil-proċess tad-divorzju u komplew jiġu ssodisfatti sal-konklużjoni tas-seduta prinċipali fil-proċess dwar il-manteniment (l-Artikoli 295–301 u 423–432 tal-Att dwar il-Familja). Il-kundizzjonijiet legali għall-manteniment huma li l-konjuġi li jissottometti t-talba għall-manteniment ma jkollux mezzi suffiċjenti biex imantni lilu nnifsu jew ma jkunx jista' jikseb tali mezzi mill-assi tiegħu, u ma jkunx jista' jaħdem jew ma jkunx jista' jsib impjieg, dment li l-konjuġi li kontrib tkun giet ipprezentata t-talba jkollu biżżejjed mezzi u kapaċità li jissodisfa tali obbligu (l-Artikolu 295 tal-Att dwar il-Familja). Il-manteniment jiġi ddeterminat għal perjodu ta' żmien fiss. L-Artikolu 298 tal-Att dwar il-Familja jiddikjara li l-obbligu ta' manteniment tal-konjuġi jista' jdum sa sena, skont it-tul taż-żwieġ u skont il-possibbiltà li r-rikorrent jiżgura għajxien b'mod ieħor fil-futur prevedibbli. L-Att dwar il-Familja jirregola wkoll l-arranġamenti għat-twettiq tal-obbligu ta' manteniment. Skont l-Artikolu 296 tal-Att dwar il-Familja, il-manteniment għall-konjuġi jiġi ddeterminat bħala somma regolari fix-xahar imħallsa bil-quddiem. Madankollu, huwa possibbli li l-qorti, fuq talba ta' wieħed mill-konjuġi jew tat-tnejn li huma, tordna l-ħlas bħala somma ta' darba, skont iċ-ċirkostanzi tal-każ. F'konformità mal-Artikolu 302 tal-Att dwar il-Familja, il-konjuġi jistgħu jikkonkludu wkoll ftehim ta' manteniment fil-każ ta' divorzju (l-Artikoli 302 u 470–473 tal-Att dwar il-Familja).

4 F'termini prattiċi, xi jfisser it-terminu legali "separazzjoni ġudizzjarja"?

Ma hemm l-ebda terminu ekwivalenti għal "separazzjoni legali" (*zakonska rastava*) fil-liġi tal-familja Kroata. Terminu analogu għal "separazzjoni legali" li jinsab fil-leġiżlazzjoni attwali huwa "xoljiment ta' unjoni matrimonjali" (*prestanak bračne zajednice*). Isejtni "xoljiment ta' unjoni matrimonjali" jekk il-konjuġi jtemmu r-relazzjonijiet reċiproċi kollha li b'xi mod ieħor jikkarakterizzaw il-ħajja konjugali, jiġifieri jekk ma jkunux jixtiequ aktar jgħixu bħala konjuġi u jzommu l-unjoni tagħhom. "Xoljiment ta' unjoni matrimonjali" huwa terminu skont il-liġi matrimonjali peress li, skont l-Artikolu 51 tal-Att dwar il-Familja, waħda mir-raġunijiet legali għax-xoljiment ta' żwieġ hija li tkun għaddiet aktar minn sena mix-xoljiment tal-unjoni matrimonjali. "Xoljiment ta' unjoni matrimonjali" għandha wkoll tifsira speċifika fir-rigward tal-ftehim tal-proprjetà bejn il-konjuġi peress li, skont l-Artikolu 36 tal-Att dwar il-Familja, il-proprjetà akkwistata mill-konjuġi permezz ta' xogħol matul l-unjoni matrimonjali (għall-kuntrarju taż-żwieġ), jew li tkun derivata minn tali proprjetà, titqies bħala proprjetà matrimonjali.

5 X'inhuma l-kundizzjonijiet għal separazzjoni għudizzjarja?

Ma hemm l-ebda terminu ekwivalenti għal “separazzjoni legali” (*zakonska rastava*) fil-liġi tal-familja Kroata. Terminu analogu għal “separazzjoni legali” li jinsab fil-leġiżlazzjoni attwali huwa “xoljiment ta’ unjoni matrimonjali” (*prestanak bračne zajednice*). L-Att dwar il-Familja ma jistabbilixx kundizzjonijiet għax-“xoljiment ta’ unjoni matrimonjali”, peress li l-unjoni matrimonjali hija standard legali u tirrappreżenta l-kontenut tal-ħajja konjugali. Ix-xoljiment ta’ unjoni matrimonjali jseħħ jekk il-konjuġi jtemmu r-relazzjonijiet reċiproci kollha li b’xi mod ieħor jikkarakterizzaw il-ħajja konjugali, jiġifieri jekk ma jkunux jixtiequ aktar jgħixu bħala koppja miżżewġa u jżommu l-unjoni tagħhom (eż. ma jibqgħux jikkomunikaw). Ix-xoljiment ta’ unjoni matrimonjali huwa fil-prattika manifest bil-mod l-aktar komuni meta wieħed mill-konjuġi jhalli d-dar matrimonjali u l-konjuġi l-ieħor.

6 X'inhuma l-konsegwenzi legali ta' separazzjoni għudizzjarja?

Ma hemm l-ebda terminu ekwivalenti għal “separazzjoni legali” (*zakonska rastava*) fil-liġi tal-familja Kroata. Terminu analogu għal “separazzjoni legali” li jinsab fil-leġiżlazzjoni attwali huwa “xoljiment ta’ unjoni matrimonjali” (*prestanak bračne zajednice*). “Xoljiment ta’ unjoni matrimonjali” huwa terminu skont il-liġi matrimonjali peress li, skont l-Artikolu 51 tal-Att dwar il-Familja, waħda mir-raġunijiet legali għax-xoljiment ta’ żwieġ hija li tkun għaddiet aktar minn sena mix-xoljiment tal-unjoni matrimonjali. “Xoljiment ta’ unjoni matrimonjali” għandha wkoll tifsira speċifika fir-rigward tal-ftehim tal-proprjetà bejn il-konjuġi peress li, skont l-Artikolu 36 tal-Att dwar il-Familja, il-proprjetà akkwistata mill-konjuġi permezz ta’ xogħol matul l-unjoni matrimonjali (għall-kuntrarju taż-żwieġ), jew li tkun derivata minn tali proprjetà, titqies bħala proprjetà matrimonjali. Il-loġika wara tali dispożizzjonijiet hija li t-tul tal-unjoni matrimonjali ma għandux għalfejn jikkoinċidi mat-tul taż-żwieġ, speċjalment meta ż-żwieġ jintemm fid-divorzju. Bħala regola, ix-xoljiment tal-unjoni matrimonjali jseħħ qabel ma jinbdew il-proċedimenti tad-divorzju. Il-proċedimenti tad-divorzju jistgħu għalhekk idumu lil hinn mix-“xoljiment ta’ unjoni matrimonjali”, u normalment hekk jagħmlu (speċjalment jekk jiġu invokati rimedji legali fil-proċedimenti).

7 Fil-prattika, xi jfisser it-terminu "annullament taż-żwieġ"?

Fil-liġi Kroata dwar il-familja, it-terminu *poništaj braka*, aktar milli *poništenje braka*, jintuza biex ifisser “annullament ta’ żwieġ”. “Annullament taż-żwieġ” hija waħda mir-raġunijiet għax-xoljiment ta’ żwieġ (l-Artikolu 47 tal-Att dwar il-Familja) u tikkostitwixxi waħda mit-tliet tilwimiet matrimonjali rregolati mis-sistema legali Kroata (l-Artikolu 369 tal-Att dwar il-Familja). “Annullament taż-żwieġ” jirrappreżenta sanzjoni tal-liġi tal-familja fejn żwieġ ikun sar kontra d-dispożizzjonijiet dwar il-validità taż-żwieġ (l-Artikoli 25–29 tal-Att dwar il-Familja). Din tiġi implimentata fi proċedimenti ċivili mibdija bil-preżentata ta’ azzjoni (l-Artikolu 369 tal-Att dwar il-Familja). Id-dispożizzjonijiet dwar “annullament taż-żwieġ” japplikaw meta żwieġ ma jkunx validu (l-Artikoli 29, 49 u 369–378 tal-Att dwar il-Familja).

8 X'inhuma l-kundizzjonijiet biex jingħata annullament taż-żwieġ?

Fil-liġi Kroata dwar il-familja, it-terminu *poništaj braka*, aktar milli *poništenje braka*, jintuza biex ifisser “annullament ta’ żwieġ”. Żwieġ ikun invalidu jekk ikun sar bi ksur tad-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 25–28 tal-Att dwar il-Familja, jiġifieri jekk ikun sar minn persuni taħt l-età, persuni li ma jistgħux jirraġunaw, persuni mċaħħda mill-kapaċità ġuridika li jagħmlu dikjarazzjonijiet dwar is-sitwazzjoni personali tagħhom, jew persuni li huma qraba mid-demmi jew f’relazzjoni adottiva, jew jekk l-għarus jew l-għarusu ikunu fi żwieġ jew sħubija għall-ħajja preċedenti. Id-dispożizzjonijiet dwar l-“annullament taż-żwieġ” japplikaw għal tali żwieġ (l-Artikolu 29 tal-Att dwar il-Familja).

9 X'inhuma l-konsegwenzi legali ta' annullament taż-żwieġ?

Fil-liġi Kroata dwar il-familja, it-terminu *poništaj braka*, aktar milli *poništenje braka*, jintuza biex ifisser “annullament ta’ żwieġ”. Il-konsegwenzi legali ta’ “annullament taż-żwieġ” huma rregolati bl-istess mod bħal dawk tax-xoljiment taż-żwieġ permezz tad-divorzju (ara t-tweġiba għall-mistoqsija 3).

10 Hemm mezzi alternattivi mhux ġudizzjarji biex jissolvew il-kwistjonijiet relatati mad-divorzju mingħajr il-bżonn ta' rikors il-qorti?

Fis-sistema legali Kroata, id-divorzju huwa rregolat bħala proċediment ġudizzjarju, u ma teżisti ebda possibbiltà ta' proċedimenti ekstraġudizzjarji tad-divorzju. Madankollu, wieħed mill-prinċipji fundamentali tal-liġi tal-familja, li huwa enfasizzat b'mod partikolari fil-proċedimenti tad-divorzju, huwa r-riżoluzzjoni kunsenswali tar-relazzjonijiet familjari, li huwa l-kompitu tal-korpi kollha li jipprovdu appoġġ professjonali għall-familji jew li jiddeċiedu dwar ir-relazzjonijiet familjari (l-Artikolu 9 tal-Att dwar il-Familja). Għalhekk, il-liġi tal-familja tipprevedi żewġ tipi ta' proċedimenti ekstraġudizzjarji, li l-għan tagħhom jinkludi r-riżoluzzjoni kunsenswali ta' kwistjonijiet relatati mad-divorzju: konsulenza obbligatorja (l-Artikoli 321–330 tal-Att dwar il-Familja) u l-medjazzjoni tal-familja (l-Artikoli 331–344 tal-Att dwar il-Familja). Il-konsulenza obbligatorja ssir minn tim ta' esperti mill-uffiċċju reġjonali tal-Istitut Kroat għall-Ħidma Soċjali (*Hrvatski zavod za socijalni rad*) u tikkostitwixxi forma ta' appoġġ għall-membri tal-familja (eż. konjuġi li beħsiebhom jibdew proċedimenti ta' divorzju li għandhom wild minuri komuni) biex jilħqu deċiżjonijiet kunsenswali dwar relazzjonijiet familjari, filwaqt li joqgħodu partikolarment attenti li jipproteġu r-relazzjonijiet familjari li jinvolvu lill-wild. Dan jinkludi t-tfassil ta' pjan ta' kustodja kongunta, li huwa ftehim dwar il-konsegwenzi legali tad-divorzju u għandu jstabbilixxi fid-dettall: il-post u l-indirizz tar-residenza tal-wild; il-ħin li l-wild se jqatta' ma' kull wieħed mill-ġenituri; kif se tiġi kondiviżja l-informazzjoni dwar il-kunsens għal deċiżjonijiet li jaffettwaw lill-wild; kemm għandha tiġi kondiviżja informazzjoni dwar il-wild; l-ammont ta' manteniment bħala obbligu tal-ġenitur li ma jkunx jgħix miegħu l-wild; u kif għandhom jiġu solvuti kwistjonijiet futuri. Id-deċiżjonijiet kunsenswali jridu jkopru wkoll il-konsegwenzi legali jekk ma jintlaħaqx ftehim u jinbdew proċedimenti tal-qorti biex tittieħed deċiżjoni dwar id-drittijiet personali tal-wild. Il-medjazzjoni tal-familja hija proċess li fih il-partijiet jippruvaw isolvu tilwim familjari b'mod kunsenswali bl-appoġġ ta' medjatur wieħed jew aktar tal-familja. L-għan ewlieni tal-proċess huwa li jiffassal pjan ta' kustodja kongunta u ftehimiet oħra marbuta mal-wild, u dwar il-kwistjonijiet l-oħra kollha ta' natura materjali u mhux materjali.

11 Fejn għandi nippreżenta r-rikors (petizzjoni) tiegħi għal divorzju/separazzjoni ġudizzjarja/annullament taż-żwieġ? Liema formalitajiet għandhom jitharsu u liema dokumenti għandi nehmeż mar-rikors tiegħi?

Il-konjuġi mingħajr wild minuri jistgħu jibdew proċedimenti tal-qorti billi kwalunkwe wieħed minnhom iressaq kawża għal divorzju jew billi t-tnejn li huma jressqu talba għal divorzju b'kunsens reċiproku (l-Artikolu 50 tal-Att dwar il-Familja). Fi kwalunkwe każ, il-proċedimenti mhux ġudizzjarji ta' konsulenza obbligatorja — forma ta' appoġġ professjonali għall-membri tal-familja biex jilħqu deċiżjonijiet kunsenswali dwar ir-relazzjonijiet familjari, ipprovduti minn tim ta' esperti mill-uffiċċju reġjonali tal-Istitut Kroat għall-Ħidma Soċjali (*Hrvatski zavod za socijalni rad*) — mhumiex implimentati (l-Artikoli 321–322 tal-Att dwar il-Familja), u l-konjuġi jidhlu fi proċedimenti ta' divorzju ġudizzjarju (ċivili jew mhux kontenzjużi) immedjatament, li huwa relattivament sempliċi u rapidu. Dan ta' hawn fuq japplika wkoll għal proċedimenti tal-qorti għall-annullament taż-żwieġ fejn il-konjuġi ma jkollhomx wild minuri komuni.

Il-konjuġi b'wild minuri jistgħu jibdew proċedimenti tal-qorti billi wieħed minnhom iressaq kawża għal divorzju jew billi t-tnejn li huma jressqu talba għal divorzju b'kunsens reċiproku (l-Artikolu 50 tal-Att dwar il-Familja). Madankollu, qabel ma jibdew proċedimenti ta' divorzju (billi jipprezentaw kawża jew talba għal divorzju b'kunsens reċiproku) fejn ikun hemm wild minuri komuni, il-konjuġi huma meħtieġa jieħdu sehem f'konsulenza obbligatorja mhux ġudizzjarja. Din hija forma ta' appoġġ professjonali għall-membri tal-familja biex jaslu għal deċiżjonijiet kunsenswali dwar ir-relazzjonijiet familjari, ipprovduta minn tim ta' esperti mill-uffiċċju reġjonali tal-Istitut Kroat għall-Ħidma Soċjali (*Hrvatski zavod za socijalni rad*) b'kompetenza territorjali għall-post fejn il-wild ikollu l-indirizz permanenti jew temporanju tiegħu, jew għall-post fejn il-konjuġi kellhom l-aħħar indirizz permanenti jew temporanju kondiviż tagħhom (l-Artikoli 321–322 tal-Att dwar il-Familja). L-għan ta' dan ir-regolament huwa li jipprovdli lill-konjuġi b'appoġġ professjonali, inkluż dwar it-tfassil ta' pjan ta' kustodja kongunta, li huwa ftehim dwar il-konsegwenzi legali tad-divorzju u li għandu jstabbilixxi fid-dettall: il-post u l-indirizz tar-residenza tal-wild; il-ħin li l-wild se jqatta' ma' kull wieħed mill-ġenituri; kif se tiġi kondiviżja l-informazzjoni dwar il-kunsens għal deċiżjonijiet li jaffettwaw lill-wild; kemm se tiġi kondiviżja informazzjoni importanti dwar il-wild; l-ammont ta' manteniment bħala obbligu tal-ġenitur li ma jkunx jgħix miegħu l-wild; u kif ser jiġu solvuti kwistjonijiet futuri. Il-ġenituri jistgħu jfasslu pjan ta' kustodja kongunta matul konsulenza

obligatorja, jew ifassluh waħedhom jew matul il-medjazzjoni tal-familja (proċess mhux ġudizzjarju li fih il-konjuġi jippruvaw isolvu tilwim li jirriżulta minn relazzjonijiet familjari b'mod kunsenswali bl-appoġġ ta' medjatur wieħed jew aktar tal-familja - l-Artikolu 331 tal-Att dwar il-Familja). Permezz tat-tfassil ta' pjan ta' kustodja kongunta, il-konjuġi jistgħu jagħzlu proċedimenti ta' divorzju mhux kontenzjużi aktar sempliċi u aktar rapidi, li jinbdew billi titressaq petizzjoni (l-Artikoli 52, 54-55, 106 u 453-460 tal-Att dwar il-Familja). Il-konjuġi b'wild minuri komuni huma meħtieġa jehmżu r-rapport dwar il-konsulenza obligatorja msemmija fl-Artikolu 324 tal-Att dwar il-Familja u l-pjan ta' kustodja kongunta msemmi fl-Artikolu 106 tal-Att dwar il-Familja mat-talba tagħhom għal divorzju b'kunsens reċiproku (l-Artikolu 456 tal-Att dwar il-Familja).

Jekk il-konjuġi ma jfasslux pjan ta' kustodja kongunta li jkun fih ftehim dwar il-konsegwenzi legali tad-divorzju msemmija hawn fuq, dawk il-kwistjonijiet jiġu deċiżi awtomatikament mill-qorti fi proċedimenti ta' divorzju ċivili mibdiya billi titressaq kawża (l-Artikoli 53-54, 56-57 u 413 tal-Att dwar il-Familja). Jekk il-konjuġi jkollhom wild minuri komuni, huma jridu jehmżu r-rapport dwar il-konsulenza obligatorja msemmija fl-Artikolu 324 tal-Att dwar il-Familja mal-azzjoni tagħhom għad-divorzju.

12 Nista' ningħata għajnuna legali biex inkopri l-ispejjeż tal-proċedura?

Fis-sistema legali Kroata, kwistjonijiet relatati mal-għajnuna legali u l-possibbiltà ta' eżenzjoni mill-ħlas tal-ispejjeż tal-proċedimenti tal-qorti u t-tariffi tal-qorti huma rregolati mill-Att dwar l-Għajnuna Legali (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (Nri NN 143/2013 u 98/2019). Parti tista' tikkwalifika għal għajnuna legali primarja fil-proċedimenti kollha, inkluż tilwim matrimonjali u proċedimenti oħra tal-liġi tal-familja, dment li tissodisfa r-rekwiżiti legali (l-Artikoli 9-11 tal-Att dwar l-Għajnuna Legali). Parti tista' tikkwalifika għal għajnuna legali sekondarja fi proċedimenti tal-liġi tal-familja u fi proċedimenti oħra stabbiliti mil-liġi, dment li tissodisfa r-rekwiżiti legali (l-Artikoli 12-25 tal-Att dwar l-Għajnuna Legali). Il-kwistjoni tal-kisba ta' eżenzjoni mill-ħlas tal-ispejjeż tal-proċedimenti tal-qorti għal proċedimenti speċifiċi, inklużi proċedimenti tal-liġi tal-familja, hija rregolata mill-Artikolu 13(3) tal-Att dwar l-Għajnuna Legali. Għandha ssir enfasi partikolari fuq id-dispożizzjonijiet:

1. li jirregolaw l-għoti ta' għajnuna legali sekondarja mingħajr ma tiġi ddeterminata s-sitwazzjoni finanzjarja tal-persuna inkwistjoni (l-Artikolu 15 tal-Att dwar l-Għajnuna Legali);
2. li jirregolaw il-proċedura għall-kisba ta' għajnuna legali sekondarja (l-Artikoli 16-18 tal-Att dwar l-Għajnuna Legali);
3. li jirregolaw il-kamp ta' applikazzjoni tal-għoti ta' għajnuna legali sekondarja (l-Artikolu 19 tal-Att dwar l-Għajnuna Legali), u
4. ir-regolamentazzjoni ta' kwistjonijiet proċedurali u kwistjonijiet oħra li huma rilevanti għall-kisba tal-għajnuna legali (l-Artikoli 20-25 tal-Att dwar l-Għajnuna Legali).

Fl-istess ħin, qed tingħed l-attenzjoni għall-Artikoli 10 u 11 tal-Att dwar it-Tariffi tal-Qorti (*Zakon o sudskim pristojbama*) (Nri NN 74/95, 57/96, 137/02, (26/03), 125/11, 112/12, 157/13, 118/18 u 51/23) fir-rigward tal-partijiet li huma dejjem eżentati mill-ħlas tat-tariffi tal-qorti.

13 Huwa possibbli li deċiżjoni relatata ma' divorzju/separazzjoni ġudizzjarja/annullament taż-żwieġ tiġi appellata?

Huwa possibbli li tiġi appellata deċiżjoni relatata ma' divorzju jew annullament taż-żwieġ. Iż-żewġ partijiet għandhom dan id-dritt matul il-proċedimenti. L-Att dwar il-Familja ma jirregolax b'mod esplicitu l-appelli f'tilwim matrimonjali. Minflok, id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 346 jipprevedu l-applikazzjoni alternattiva tad-dispożizzjonijiet tal-Att dwar il-Proċedura Ċivili (*Zakon o parničnom postupku*) (Nri NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 u 155/23).

L-Artikolu 348 tal-Att dwar il-Proċedura Ċivili jirregola l-appelli kontra sentenza, filwaqt li l-Artikolu 378 jirregola l-appelli kontra deċiżjoni. Fir-rigward tar-rimedji legali, l-Att dwar il-Familja jipprevedi li s'tharriġ ġudizzjarju ma huwiex permissibbli kontra sentenzi tat-tieni istanza mogħtija f'tilwima matrimonjali (l-Artikolu 373 tal-Att dwar il-Familja).

14 X'għandi nagħmel biex deciżjoni dwar divorzju/separazzjoni ġudizzjarja/annullament taż-żwieġ mogħtija minn qorti fi Stat Membru ieħor tiġi rikonoxxuta f'dan l-Istat Membru?

Skont l-Artikolu 30 tar-Regolament (UE) 2019/1111, tali deciżjoni hija rikonoxxuta fil-Kroazja mingħajr il-ħtieġa ta' xi proċedura speċifika.

Barra minn hekk, ma hija meħtieġa l-ebda proċedura speċifika biex jiġu aġġornati r-rekords tal-istatus ċivili ta' Stat Membru abbażi ta' deciżjoni relatata mad-divorzju, is-separazzjoni legali jew l-annullament taż-żwieġ mogħtija fi Stat Membru ieħor, li kontriha ma hemm l-ebda appell ulterjuri taħt il-liġi ta' dak l-Istat Membru.

15 F'liema qorti għandi nirrikorri biex nopponi għar-rikonoxximent ta' deciżjoni dwar divorzju/separazzjoni ġudizzjarja/annullament taż-żwieġ mogħtija minn qorti ta' Stat Membru ieħor? Liema proċedura tapplika f'dawn il-każijiet?

Ir-rikorsi għar-rikonoxximent jew għan-nuqqas ta' rikonoxximent ta' deciżjoni (l-Artikolu 21(3) tar-Regolament Brussell IIa) iridu jiġu pprezentati lill-qorti muniċipali (*općinski sud*) b'ġurisdizzjoni lokali. F'dak il-każ, tapplika l-proċedura skont it-Taqsima 2 tal-Kapitolu III tar-Regolament Brussell IIa.

Ir-rimedju legali, jiġifieri appell skont l-Artikolu 33 tar-Regolament Brussell IIa, jiġi pprezentat lil qorti tat-tieni istanza (qorti tal-kontea (*županijski sud*)) permezz tal-qorti tal-prima istanza li tat id-deciżjoni (il-qorti muniċipali taħt il-lista msemmija hawn fuq).

16 Liema liġi tad-divorzju tiġi applikata mill-qorti fil-proċeduri ta' divorzju bejn konjuġi li ma jgħix f'dan l-Istat Membru jew li huma ta' nazzjonalitajiet differenti?

Jekk il-konjuġi jkunu għażlu l-liġi applikabbli għad-divorzju, tkun applikabbli waħda mil-liġijiet li ġejjin: il-liġi tal-pajjiż fejn iż-żewġ konjuġi jkollhom ir-residenza abitwali tagħhom meta tintgħażel il-liġi applikabbli; il-liġi tal-pajjiż fejn kellhom l-aħħar residenza abitwali kongunta tagħhom jekk wieħed minnhom għad għandu r-residenza abitwali tiegħu f'dak il-pajjiż; il-liġi tal-pajjiż li mill-inqas wieħed minnhom ikun ċittadin tiegħu meta tintgħażel il-liġi applikabbli; Il-liġi Kroata (l-Artikolu 36 tal-Att dwar id-Dritt Internazzjonali Privat (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*), Nri NN 101/17 u 67/23). Jekk il-konjuġi ma għażlux il-liġi applikabbli f'konformità mal-Artikolu 36 tal-Att dwar id-Dritt Internazzjonali Privat, waħda mil-liġijiet li ġejjin tkun applikabbli għad-divorzju:

1. il-liġi tal-pajjiż fejn iż-żewġ konjuġi jkollhom ir-residenza abitwali tagħhom meta jinbdew il-proċedimenti tad-divorzju;
2. il-liġi tal-pajjiż fejn kellhom l-aħħar residenza abitwali kongunta tagħhom jekk wieħed minnhom għad għandu r-residenza abitwali tiegħu f'dak il-pajjiż;
3. il-liġi tal-pajjiż li tiegħu huma nazzjonali meta jinbdew il-proċedimenti tad-divorzju;
4. Il-liġi Kroata.

Din il-paġna web hija parti minn [L-Ewropa Tiegħek](#).

Nilqgħu l-[feedback](#) tiegħek dwar l-utilità tal-informazzjoni pprovduta.

L-aħħar aġġornament: 09/12/2024

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhix fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward

ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.